

Zeszyt metodologiczny

Partie polityczne

Główny Urząd Statystyczny
Urząd Statystyczny w Krakowie

Kraków, Warszawa 2025

Opracowanie merytoryczne

Główny Urząd Statystyczny – Departament Badań Społecznych i Rynku Pracy

Urząd Statystyczny w Krakowie – Ośrodek Badania Gospodarki Społecznej

Pod kierunkiem

Hanny Strzeleckiej, Agnieszki Szlubowskiej

Zespół autorski

Karolina Goś-Wójcicka, Katarzyna Jarębska, Tomasz Sekuła

Zeszyt metodologiczny zaopiniowany przez Komisję Metodologiczną Głównego Urzędu Statystycznego

Publikacja dostępna na stronie

stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

Metadane

Tytuł zeszytu metodologicznego	Zeszyt metodologiczny Partie polityczne
Autorzy	Urząd Statystyczny w Krakowie – Ośrodek Badania Gospodarki Społecznej Główny Urząd Statystyczny (GUS) – Departament Badań Społecznych i Rynku Pracy
Zakres podmiotowy badania	Partie polityczne
Zakres przedmiotowy badania	Aktywność partii politycznych, struktury organizacyjne, zasięg działalności, formy działalności, członkostwo, praca społeczna, zatrudnienie na podstawie stosunku pracy, inne formy pracy płatnej, przychody i koszty, środki trwałe i nakłady inwestycyjne, formy współpracy z innymi podmiotami, problemy w działalności
Rodzaj i metoda badania	Badanie pełne realizowane w ramach obowiązku sprawozdawczego w cyklu dwuletnim
Narzędzia zbierania danych/źródła danych	Statystyczne źródła danych: • formularz SOF-3 Sprawozdanie z działalności partii politycznych Administracyjne źródła danych: • Ewidencja partii politycznych, • Centralny Rejestr Płatników Składek i Centralny Rejestr Ubezpieczonych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS), • Baza danych o podatnikach podatku dochodowego od osób fizycznych (Ministerstwo Finansów), • Państwowa Komisja Wyborcza (PKW), • Monitor Sądowy i Gospodarczy (MSiG).
Prezentacja rezultatów badania	Wyniki badania są prezentowane na stronie internetowej GUS w zakładce „Gospodarka społeczna, wolontariat” https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/gospodarka-spooleczna-wolontariat/
Wykorzystywane klasyfikacje	Krajowy rejestr urzędowy podziału terytorialnego kraju TERYT https://teryt.stat.gov.pl/
Data opracowania zeszytu metodologicznego	Styczeń 2025 r.

Spis treści

Metadane.....	3
Objaśnienia znaków umownych i ważniejsze skróty	5
Wstęp	6
1. Zakres podmiotowy i przedmiotowy badania	8
1.1. Zakres podmiotowy.....	8
1.2. Zakres przedmiotowy	8
2. Rodzaj i metoda badania	8
2.1. Rodzaj badania	8
2.2. Źródła danych do tworzenia kartoteki	9
3. Narzędzia zbierania danych/źródła danych.....	9
3.1. Formularz badania	9
3.2. Pozostałe źródła danych	10
3.3. Techniki zbierania danych	13
4. Zmienne występujące w badaniu	13
4.1. Charakterystyka głównych zmiennych.....	13
4.2. Wskaźniki i metody ich obliczania	14
4.3. Definicje i objaśnienia podstawowych pojęć	15
5. Organizacja i zarządzanie realizacją badania	17
6. Sposób prezentacji wyników badania	18
6.1. Formy, częstotliwość i daty publikacji wyników.....	18
6.2. Przekroje, kryteria i sposoby grupowania prezentowanych danych	19
7. Ocena jakości badania	20
Bibliografia.....	23
Załączniki	23

Objaśnienia znaków umownych i ważniejsze skróty

Skrót	Opis
BJS	Baza Jednostek Statystycznych
GUS	Główny Urząd Statystyczny
MSiG	Monitor Sądowy i Gospodarczy
PKW	Państwowa Komisja Wyborcza
PBSSP	Program badań statystycznych statystyki publicznej
PS	Portal Sprawozdawczy
REGON	Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej
SIB	System informatyczny badania
ZUS	Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Wstęp

Partie polityczne stanowią element sektora non-profit. Zgodnie z międzynarodową definicją organizacji non-profit, rekomendowaną przez Organizację Narodów Zjednoczonych i przyjętą przez GUS, sektor ten obejmuje podmioty spełniające określone kryteria, takie jak: odpowiedni stopień formalizacji, odrębność od administracji publicznej, niezarobkowy charakter, samorządność oraz dobrowolność uczestnictwa¹.

Od 2013 r. partie polityczne są objęte regularną obserwacją statystyczną prowadzoną przez GUS. Badanie partii politycznych ma na celu dostarczenie informacji charakteryzujących te podmioty, określenie ich potencjału ekonomicznego i społecznego oraz analizę sposobu ich funkcjonowania, skali i warunków prowadzenia działalności. Dane zebrane w ramach badania, w połączeniu z wynikami badań innych organizacji, umożliwiają kompleksową analizę sektora non-profit w Polsce. Ponadto wyniki badania są wykorzystywane do opracowania rachunku satelitarne go gospodarki społecznej oraz rachunków narodowych².

GUS rozpoczął prace nad badaniami statystycznymi sektora non-profit w 1998 r., realizując badanie obejmujące fundacje, stowarzyszenia i inne organizacje społeczne. Kolejne edycje badania przeprowadzono w latach 1999, 2002 i 2006. Ich zakres podmiotowy różnił się w zależności od roku i obejmował, oprócz fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji społecznych, również związki zawodowe oraz partie polityczne. Ze względu na niedostateczną kompletność danych oraz ograniczenia metodologiczne, wyniki tych badań nie zostały upublicznione, ale wykorzystano je w analizach GUS, m.in. w rachunkach narodowych oraz statystyce zatrudnienia.

Od 2007 r. badania sektora non-profit zostały zintensyfikowane. Kluczowym momentem było utworzenie w GUS Wydziału Badań Gospodarki Społecznej³ oraz przekazanie w 2009 r. specjalizacji w tym obszarze Urzędowi Statystycznemu w Krakowie. Rozwój badań zaplanowano jako wieloetapowy proces, który rozpoczęto w 2009 r. realizacją badania na formularzu sprawozdawczym SOF-1 oraz przyjęciem przez Radę Statystyki „Strategii rozwoju badań statystyki publicznej w zakresie trzeciego sektora i kapitału społecznego”.

Badanie realizowane na formularzu SOF-1 obejmowało stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, fundacje i społeczne podmioty wyznaniowe⁴. W 2011 r. przeprowadzono badanie na formularzu SOF-4, które dotyczyło organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego oraz organizacji pracodawców. W kolejnych latach zakres badań został rozszerzony o partie polityczne (formularz SOF-3) oraz związki zawodowe (formularz SOF-2). Rysunek 1. szczegółowo przedstawia rozwój badań statystyki publicznej sektora non-profit, ukazując rozszerzanie zakresu badanych podmiotów w kolejnych latach.

Niniejsze opracowanie jest trzecim zeszytem metodologicznym poświęconym badaniom sektora non-profit. W 2019 r. opublikowano zeszyt „Organizacje non-profit: stowarzyszenia, fundacje, samorząd gospodarczy i zawodowy oraz społeczne jednostki wyznaniowe”, a w 2024 r. opracowano zeszyt metodologiczny dotyczący realizacji badania „Działalność integracyjna podmiotów ekonomii społecznej”. Niniejsza publikacja koncentruje się na metodologii badania partii politycznych, uzupełniając dotychczasowe opracowania dotyczące badań sektora non-profit.

¹ *Satellite Account on Non-profit and Related Institutions and Volunteer Work*, United Nations, New York 2018, https://unstats.un.org/unsd/nationalaccount/docs/UN_TSE_HB_FNL_web.pdf (dostęp: 30.01.2025 r.); Zeszyt metodologiczny *Organizacje non-profit: stowarzyszenia, fundacje, samorząd gospodarczy i zawodowy oraz społeczne jednostki wyznaniowe*, GUS, Kraków, Warszawa 2019, s. 9-10.

² Partie polityczne w systemie rachunków narodowych (SNA/ESA) zaliczane są do sektora instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych (NPISH). Rachunek satelitarny gospodarki społecznej obejmuje szerszy zbiór podmiotów niż sektor NPISH – uwzględnia również wybrane instytucje spoza tego sektora oraz wartość pracy wolontariackiej.

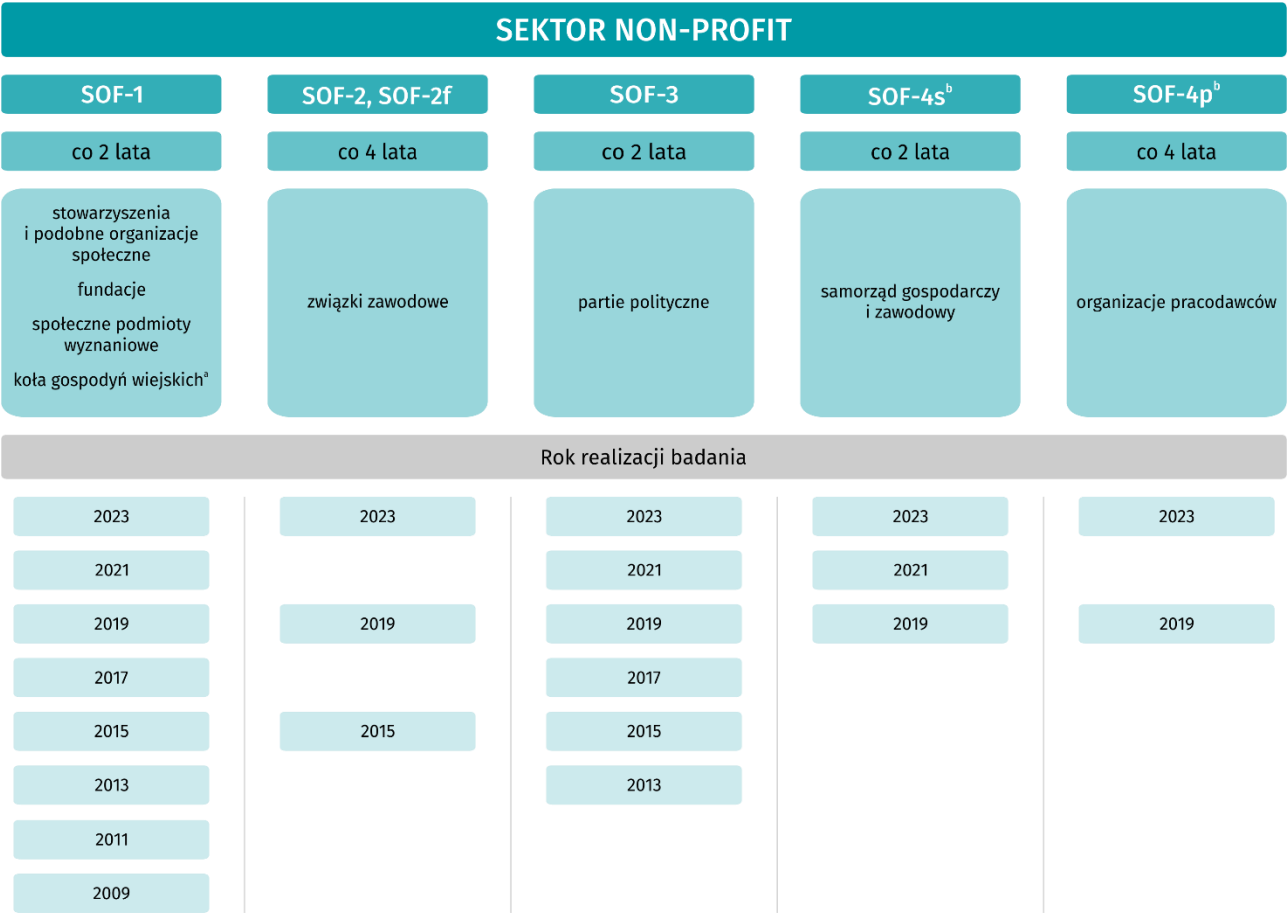
³ Obecnie Wydział Badań i Analiz Gospodarki Społecznej w Departamencie Badań Społecznych i Rynku Pracy GUS.

⁴ Dane z badania realizowanego na formularzu SOF-1 zostały zaprezentowane w dwóch formach: Folder informacyjny *Podstawowe dane o stowarzyszeniach, fundacjach i społecznych podmiotach wyznaniowych działających w 2008 r.* oraz publikacja wydana w ramach serii *Studia i analizy statystyczne Stowarzyszenia, fundacje i społeczne podmioty wyznaniowe w 2008 r.*

Zeszyt metodologiczny składa się z siedmiu rozdziałów. W rozdziale pierwszym określono zakres podmiotowy i przedmiotowy badania. Rozdział drugi zawiera charakterystykę badania oraz źródła danych wykorzystywane do tworzenia kartoteki. Kolejne dwa rozdziały przedstawiają narzędzia zbierania danych oraz zmienne występujące w badaniu. W rozdziale piątym omówiono zasady organizacji badania, natomiast rozdział szósty poświęcono formom prezentacji i udostępniania danych statystycznych dotyczących partii politycznych. Ostatni, siódmy rozdział zawiera omówienie procesu ewaluacji badania. Publikację uzupełniają bibliografia i załączniki.

Badanie partii politycznych realizowane jest na podstawie ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1799) oraz rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na dany rok, które określa zakres podmiotowy i przedmiotowy badania, a także rodzaje, formy i terminy udostępniania wyników informacji statystycznych.

Rysunek 1. Rozwój badań statystyki publicznej sektora non-profit

a Od 2021 r. koła gospodyń wiejskich zostały włączone do badania realizowanego na formularzu SOF-1.
b W latach 2011–2017 badanie realizowane na formularzu SOF-4 (w 2017 r. z wyłączeniem organizacji pracodawców).

1. Zakres podmiotowy i przedmiotowy badania

1.1. Zakres podmiotowy

Zakres podmiotowy badania obejmuje partie polityczne, których działalność jest regulowana przez ustawę z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1215). Zgodnie z art. 1 ust. 1 tej ustawy, partia polityczna to dobrowolna organizacja, występująca pod określoną nazwą, której celem jest udział w życiu publicznym poprzez wywieranie metodami demokratycznymi wpływu na kształtowanie polityki państwa lub sprawowanie władzy publicznej. Nabycie osobowości prawnej przez partię polityczną następuje z chwilą wpisania jej do ewidencji partii politycznych przez Sąd Okręgowy w Warszawie.

1.2. Zakres przedmiotowy

Zakres przedmiotowy badania obejmuje następujące zakresy tematyczne:

- **Aktywność i sposób działania partii** – podstawowe informacje dotyczące partii, w tym współpraca z innymi podmiotami, struktury terenowe (zasięg działania najniższej terenowej jednostki organizacyjnej partii) oraz formy działalności.
- **Spółeczne aspekty działalności** – dane dotyczące liczby członków partii politycznych, w tym liczby kobiet oraz osób, które zapłaciły składkę członkowską, a także informacje o liczbie osób świadczących nieodpłatną pracę na rzecz partii. Zakres ten obejmuje również dane o członkach organów kolegialnych, wyborach do władz partii oraz młodzieżówkach działających przy partii.
- **Praca płatna** – informacje o stanie zatrudnienia w partiach politycznych, obejmujące zatrudnienie na podstawie umowy o pracę na dzień 31 grudnia oraz zatrudnienie na podstawie umów cywilnoprawnych w całym roku sprawozdawczym. Dodatkowo uwzględniane są dane o osobach, dla których partia stanowi główne miejsce pracy, o zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy oraz o przeciętnym zatrudnieniu w ciągu roku.
- **Finansowe aspekty działalności** – dane finansowe charakteryzujące partie polityczne z perspektywy ich potencjału ekonomicznego, w tym informacje o stanie środków finansowych na dzień 1 stycznia (z uwzględnieniem Funduszu Ekspertycznego i Funduszu Wyborczego) oraz o wysokości uzyskanych przychodów i poniesionych kosztów w roku sprawozdawczym. Uzupełnieniem są dane o posiadanych środkach trwałych oraz o poniesionych nakładach inwestycyjnych, z wyróżnieniem budynków, budowli i lokali.
- **Warunki prowadzenia działalności** – najpoważniejsze problemy w działalności partii, jakie wystąpiły w ciągu roku sprawozdawczego.

2. Rodzaj i metoda badania

2.1. Rodzaj badania

Zgodnie z Programem badań statystycznych statystyki publicznej (PBSSP), badanie partii politycznych realizowane jest w ramach bloku tematycznego „Gospodarka społeczna”, pod symbolem 1.04.06.

Badanie partii politycznych prowadzone jest w cyklu dwuletnim, przy zastosowaniu metody obserwacji pełnej. Obowiązkiem sprawozdawczym objęte są wszystkie partie polityczne, które na dzień 31 grudnia roku

sprawozdawczego posiadały wpis do ewidencji partii politycznych i prowadziły działalność. Dane są zbierane za okres sprawozdawczy od 1 stycznia do 31 grudnia lub według stanu na konkretny dzień, zgodnie z wytycznymi dla poszczególnych zmiennych. Zgodnie z PBSSP, podstawowy termin przekazania danych upływa w jednym z ostatnich dni kwietnia.

2.2. Źródła danych do tworzenia kartoteki

Kartoteka do badania partii politycznych tworzona jest na podstawie Bazy Jednostek Statystycznych (BJS), która pełni rolę statystycznego rejestru podmiotów i obejmuje jednostki zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Urzędowym Podmiotów Gospodarki Narodowej (REGON).

Aktualizacja kartoteki odbywa się na podstawie wykazu danych o podmiotach wpisanych do ewidencji partii politycznych. Wykaz ten, według stanu na dzień 31 grudnia, corocznie przekazuje Sąd Okręgowy w Warszawie, będący organem prowadzącym ewidencję partii politycznych. Partiom ujętym w tym wykazie, które nie zostały jeszcze zarejestrowane w rejestrze REGON, nadawane są w BJS tzw. umowne numery REGON, umożliwiające ich identyfikację w systemie statystyki publicznej.

3. Narzędzia zbierania danych/źródła danych

3.1. Formularz badania

Badanie partii politycznych jest realizowane za pomocą formularza statystycznego SOF-3 Sprawozdanie z działalności partii politycznych, który stanowi Załącznik 1. do niniejszego opracowania. Formularz SOF-3 zawiera dane ewidencyjne oraz pytania zamknięte i półotwarte, uporządkowane w sześciu działach tematycznych. Integralną częścią formularza są objaśnienia zawierające podstawowe definicje oraz instrukcje dotyczące wypełniania sprawozdania.

Dane zbierane na formularzu SOF-3 są uzupełnieniem informacji o partiach politycznych, których nie można pozyskać z dostępnych źródeł administracyjnych. Badanie koncentruje się przede wszystkim na potencjale społecznym partii, obejmującym m.in. liczbę członków, strukturę organizacyjną, formy działalności oraz zaangażowanie społeczne. Natomiast informacje dotyczące potencjału ekonomicznego partii są w większości pozyskiwane ze źródeł administracyjnych, dlatego w formularzu zbierane są tylko w ograniczonym zakresie.

Formularz składa się z następujących działów:

- **Dział I. Aktywność i sposób działania partii** – zawiera pytania dotyczące form działalności partii, współpracy z innymi podmiotami oraz posiadania jednostek terenowych.
- **Dział II. Struktura organizacyjna, członkowie, osoby pracujące społecznie oraz inne osoby nieodpłatnie wykonujące świadczenia w ramach partii** – służy zebraniu informacji na temat liczby członków oraz osób świadczących pracę społeczną na rzecz partii. Uwzględnia także dane o członkach organów kolegialnych, wyborach do władz partii oraz młodzieżówkach.
- **Dział III. Pracujący na podstawie stosunku pracy oraz umów cywilnoprawnych** – określa skalę zatrudnienia w partiach na podstawie umów o pracę oraz umów cywilnoprawnych.
- **Dział IV. Przychody i koszty partii** – obejmuje dane dotyczące przychodów i kosztów prowadzonej działalności.
- **Dział V. Środki trwałe, nakłady inwestycyjne** – zawiera pytania na temat posiadanych środków trwałych i poniesionych nakładów inwestycyjnych.

- **Dział VI. Warunki prowadzenia działalności** – odnosi się do najpoważniejszych problemów w działalności partii.
- **Dane ewidencyjne** – zawierają podstawowe dane teleadresowe.

W dwóch ostatnich edycjach badania formularz SOF-3 został rozszerzony o Dział VII, dotyczący aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej. W sprawozdaniu za 2020 r. dział ten odnosił się do wpływu COVID-19 na działalność partii, a za 2022 r. dotyczył pomocy realizowanej przez partie w związku z działaniami wojennymi na terytorium Ukrainy.

Metodologia i narzędzie badawcze są regularnie aktualizowane. W ostatnich latach wprowadzono kluczowe zmiany, polegające na dostosowaniu formularza SOF-3 do formularzy SOF-1 i SOF-4s. Celem tych modyfikacji było ujednolicenie zbieranych danych, co umożliwiło pozyskiwanie spójnych i porównywalnych informacji dla całego sektora non-profit, obejmującego różnorodne typy podmiotów oraz różne aspekty ich działalności. Taka integracja danych pozwala na kompleksową analizę sektora oraz lepsze zrozumienie jego funkcjonowania.

Po pierwszej edycji badania dokonano następujących modyfikacji formularza SOF-3:

- zrezygnowano z pytania dotyczącego liczby członków partii na koniec roku poprzedzającego okres sprawozdawczy;
- rozszerzono zakres pytań dotyczących osób pracujących społecznie, wyodrębniając dwie grupy: członków partii oraz osoby niebędące członkami ani pracownikami partii;
- zmodyfikowano zakres pytań dotyczących osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy oraz umów cywilnoprawnych, usuwając pytanie o wykształcenie pracowników, a dodając pytania o liczbę zatrudnionych kobiet, liczbę pracowników, dla których partia była głównym miejscem pracy, liczbę osób zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy oraz przeciętną liczbę etatów w roku sprawozdawczym.

W formularzu obowiązującym od roku sprawozdawczego 2018, w Dziale III, dodano pytanie o liczbę pracowników, którzy w grudniu otrzymali wynagrodzenie minimalne. Z kolei w Dziale IV, wśród kosztów z tytułu wynagrodzeń oraz ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń wyodrębniono kategorię wynagrodzeń osobowych oraz bezosobowych.

W celu zmniejszenia obciążenia sprawozdawców, w formularzu SOF-3 za rok 2020 wprowadzono zmiany dotyczące zakresu zbieranych danych finansowych i majątkowych. Usunięto pytania dotyczące przychodów uzyskiwanych w ramach Funduszu Wyborczego oraz przychodów i kosztów związanych z Funduszem Eksperymentalnym – dane te są dostępne w sprawozdaniach składanych przez partie do PKW. Dodatkowo zrezygnowano z pozyskiwania danych o zasobach majątkowych partii, takich jak: lokale, samochody i komputery. Z formularza usunięto również pytania dotyczące łącznej liczby godzin pracy społecznej. Jednocześnie wprowadzono nową kategorię – osoby poniżej 18 roku życia wśród osób pracujących społecznie, co umożliwia bardziej szczegółową analizę aktywności różnych grup wiekowych.

3.2. Pozostałe źródła danych

W badaniu partii politycznych wykorzystuje się dane pochodzące ze źródeł administracyjnych. Podstawą prawną pozyskania danych z systemów informacyjnych administracji publicznej jest rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na dany rok. Szczegółowy wykaz źródeł danych administracyjnych wykorzystywanych w badaniu partii politycznych przedstawiono w Tablicy 1.

Tablica 1. Źródła danych administracyjnych wykorzystywane w badaniu partii politycznych

Gestor danych	Źródło danych	Charakterystyka źródła danych
Sąd Okręgowy w Warszawie	Ewidencja partii politycznych	Publiczny rejestr partii politycznych prowadzony przez Sąd Okręgowy w Warszawie. Zasady administrowania tym rejestrem zostały określone w ustawie z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych. Szczegółowe procedury prowadzenia ewidencji ustanowiono w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 listopada 2021 r. w sprawie wzoru i sposobu prowadzenia ewidencji partii politycznych oraz szczegółowych zasad wydawania odpisów i wyciągów z ewidencji i statutów tych partii (Dz. U. z 2021 r. poz. 2049). Dane z ewidencji partii politycznych przekazywane są corocznie do 30 stycznia, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego, w formie papierowej. Zakres przekazywanych danych obejmuje: pełną nazwę partii, nazwę skróconą, datę zgłoszenia partii do ewidencji, adres siedziby, dane teleadresowe, datę wydania orzeczenia w przedmiocie wpisu partii do ewidencji oraz datę wykreślenia partii z ewidencji. Dane pozyskiwane z ewidencji partii politycznych mają kluczowe znaczenie dla tworzenia kartoteki badania 1.04.06.
Ministerstwo Finansów	Baza danych o podatnikach podatku dochodowego od osób fizycznych	Dane dotyczące podatników podatku dochodowego od osób fizycznych nieprowadzących samodzielnie działalności gospodarczej przekazywane są raz w roku, w pierwszej połowie września, za poprzedni rok podatkowy, w formie elektronicznego zbioru danych. Zakres danych o podatnikach podatku dochodowego (PIT-11) obejmuje m.in.: adres zamieszkania, płeć, PESEL podatnika, NIP płatnika, przychód, koszty uzyskania przychodów, dochód, dochód zwolniony z podatku. Dane z Ministerstwa Finansów wykorzystywane są do obliczenia przeciętnego wynagrodzenia brutto.
Zakład Ubezpieczeń Społecznych	Centralny Rejestr Płatników Składek i Centralny Rejestr Ubezpieczonych	Centralny Rejestr Płatników Składek oraz Centralny Rejestr Ubezpieczonych są częścią kompleksowego systemu informatycznego administrowanego przez ZUS. Ich funkcjonowanie opiera się na przepisach ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 497 z późn. zm.) oraz odpowiednich aktach wykonawczych. Rejestry gromadzą kluczowe dane o płatnikach składek oraz osobach objętych ubezpieczeniem społecznym, w tym informacje identyfikacyjne, o zatrudnieniu, historii składek i płatności. Dane z centralnych rejestrów są przekazywane w formie elektronicznego zbioru danych raz w miesiącu do 50 dnia po zakończonym miesiącu (z terminami wydłużonymi dla danych z listopada i grudnia). Pozyskane dane umożliwiają kontrolę jakości danych pochodzących z formularza SOF-3. Dodatkowo do analizy wykorzystywane są struktury wieku osób zatrudnionych w partiach politycznych oraz liczba zatrudnionych osób niepełnosprawnych. Od kolejnej edycji badania (PBSSP za 2024 r.) planowane jest bezpośrednie wykorzystanie tych danych w celu zmniejszenia obciążenia podmiotów sprawozdawczych oraz likwidacji częściowo podwójnej sprawozdawczości.

Dodatkowo, w trakcie realizacji badania wykorzystywane są powszechnie dostępne informacje zamieszczane w MSiG⁵ oraz dane publikowane na stronie internetowej PKW⁶.

⁵ MSiG to ogólnopolski dziennik urzędowy, służący do publicznego ogłaszania i publikacji aktów prawnych oraz informacji z zakresu prawa handlowego, spółek, fundacji, stowarzyszeń, a także spraw związanych z postępowaniem sądowym.

⁶ <https://pkw.gov.pl/finansowanie-polityki/akty-prawne> (dostęp: 30.01.2025 r.).

MSiG zawiera ogłoszenia dotyczące rejestracji nowych partii, zmian w statutach, zarządach oraz innych kwestiach związanych z działalnością polityczną. Ponadto publikowane są tu ogłoszenia o upadłości i likwidacji partii politycznych⁷. Na podstawie tych informacji przeprowadza się aktualizację BJS.

Zgodnie z art. 34 ust. 5 oraz art. 38 ust. 4 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych PKW ogłasza w Biuletynie Informacji Publicznej przedłożone jej przez partie polityczne:

- informacje finansowe o otrzymanej subwencji oraz o poniesionych z subwencji wydatkach,
- sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego.

Opublikowane przez PKW dane zawierają szczegółowe informacje na temat źródeł przychodów partii politycznych, Funduszu Wyborczego oraz – w przypadku partii otrzymujących subwencje – wydatków w ramach subwencji i Funduszu Eksperckiego.

Źródła przychodów partii politycznych, zgodnie z obowiązującym prawem, obejmują:

- a) środki z budżetu państwa (subwencje, dotacje podmiotowe);
- b) środki pozyskiwane od krajowych osób fizycznych (składki członkowskie, darowizny, spadki, zapisy);
- c) środki z majątku własnego:
 - oprocentowanie środków zgromadzonych na rachunkach bankowych i lokatach,
 - obrót obligacjami Skarbu Państwa i bonami skarbowymi Skarbu Państwa,
 - zbycie składników majątkowych;
- d) przychody z działalności własnej:
 - sprzedaż tekstu statutu lub programu partii oraz przedmiotów symbolizujących partię,
 - sprzedaż wydawnictw popularyzujących cele i działalność partii politycznej,
 - odpłatnie świadczenie drobnych usług na rzecz osób trzecich z wykorzystaniem posiadanego sprzętu biurowego;
- e) inne źródła, w tym wartości niepieniężne.

Początkowo dane dotyczące źródeł przychodów były zbierane na formularzu SOF-3 i porównywane z danymi finansowymi publikowanymi przez PKW. Po potwierdzeniu ich spójności podjęto decyzję o rezygnacji z pytań o szczegółowe źródła przychodów w formularzu SOF-3 i wykorzystaniu danych publikowanych przez PKW. Uprościło to formularz SOF-3, jednocześnie zapewniając dostęp do wiarygodnych informacji o finansach partii. Pozostawiono jedynie dwa pytania o:

- sumę przychodów uzyskanych w roku sprawozdawczym – pytanie to służy weryfikacji lub ewentualnemu uzupełnieniu danych z PKW;
- stan środków partii na pierwszy dzień okresu sprawozdawczego, z wyszczególnieniem środków Funduszu Eksperckiego i Funduszu Wyborczego – pytanie to umożliwia uzupełnienie brakujących danych w PKW, które są istotne dla pełnej analizy finansowej partii.

⁷ Wyszukiwarka ogłoszeń MSiG: <https://wyszukiwarka-msig.ms.gov.pl/> (dostęp: 30.01.2025 r.).

3.3. Techniki zbierania danych

Podstawową metodą zbierania danych od partii politycznych objętych obowiązkiem sprawozdawczym jest formularz elektroniczny udostępniony w Portalu Sprawozdawczym (PS) na stronie internetowej GUS.

Badanie rozpoczyna się na przełomie marca i kwietnia od wystania do partii politycznych informacji o obowiązku sprawozdawczym. Jednostki posiadające aktywne konto w PS otrzymują automatyczne powiadomienie generowane przez system. W przypadku partii politycznych, które nie posiadają jeszcze konta w PS, powiadomienie wysyłane jest przez koordynatora badania za pośrednictwem poczty elektronicznej i zawiera formularz sprawozdawczy, list przewodni z informacją o obowiązku sprawozdawczym i terminie przekazania danych, a także tymczasowy login i hasło umożliwiające aktywację konta w PS. W celu zapewnienia maksymalnej kompletności badania, do partii które nie złożyły sprawozdania w wyznaczonym terminie, kierowane są przypomnienia o obowiązku sprawozdawczym (monity) – zarówno automatyczne z PS, jak i wysyłane przez koordynatora badania za pośrednictwem poczty elektronicznej. Dodatkowo nawiązywany jest kontakt telefoniczny, mający na celu przypomnienie o konieczności złożenia sprawozdania.

Dane zbierane za pomocą PS są na bieżąco importowane do Systemu informatycznego badania (SIB) w trakcie trwania badania. Natomiast dane przekazywane w formie papierowej, drogą mailową lub telefonicznie, są rejestrowane przez koordynatora badania bezpośrednio w SIB.

Weryfikacja poprawności i jakości danych odbywa się na dwóch poziomach. Pierwszy obejmuje wstępną kontrolę na etapie wypełniania formularza w PS, która pozwala wykryć błędy logiczno-rachunkowe oraz niespójności pomiędzy powiązаныmi polami formularza. Drugi poziom to szczegółowa analiza spójności całego zbioru danych oraz ocena ich jakości, prowadzona w SIB. W przypadku stwierdzenia braków, nieprawidłowości lub wartości odbiegających od danych z lat poprzednich lub od wartości średnich, dane są weryfikowane telefonicznie z osobami wypełniającymi sprawozdanie i w razie potrzeby uzupełniane bądź korygowane.

4. Zmienne występujące w badaniu

4.1. Charakterystyka głównych zmiennych

Zmienne występujące w badaniu partii politycznych można pogrupować na następujące kategorie:

a) Zmienne identyfikacyjne:

- numer REGON;

b) Zmienne teleadresowe:

- adres siedziby (województwo, powiat, gmina, miejscowość, kod pocztowy, ulica, numer budynku, numer lokalu),
- adres e-mail jednostki,
- numer telefonu;

c) Zmienne jakościowe:

- formy prowadzenia działalności partii politycznej poza kampanią wyborczą,
- najważniejsze problemy w działalności partii;

d) Zmienne ilościowe:

- według stanu na dzień 31 grudnia:
 - liczba członków partii politycznych,
 - liczba terenowych jednostek organizacyjnych najniższego szczebla,
 - liczba pracowników zatrudnionych na podstawie stosunku pracy,
 - wartość środków trwałych;
- w ciągu roku sprawozdawczego (od 1 stycznia do 31 grudnia):
 - liczba osób świadczących pracę społeczną na rzecz partii przynajmniej raz w roku,
 - wartość przychodów i kosztów,
 - przeciętna liczba etatów.

Szczegółowy wykaz zmiennych występujących w badaniu został przedstawiony w Załączniku 2.

4.2. Wskaźniki i metody ich obliczania

Informacje wynikowe, obok danych w liczbach bezwzględnych, prezentowane są w postaci wskaźników. Poniżej przedstawiono kluczowe wskaźniki opracowywane na podstawie formularza SOF-3 i danych administracyjnych, dotyczące następujących aspektów:

a) członkostwo osób fizycznych:

- udział procentowy kobiet wśród członków partii politycznych,
- udział procentowy członków opłacających składki członkowskie,
- średnia liczba członków osób fizycznych,
- mediana liczby członków osób fizycznych;

b) osoby pracujące społecznie:

- udział procentowy kobiet wśród osób pracujących społecznie,
- udział procentowy członków partii wśród osób pracujących społecznie,
- średnia liczba osób pracujących społecznie,
- mediana liczby osób pracujących społecznie;

c) jednostki terenowe:

- średnia liczba jednostek terenowych najniższego szczebla,
- mediana liczby jednostek terenowych najniższego szczebla;

d) młodzieżówki:

- udział procentowy kobiet wśród członków młodzieżówek,
- udział procentowy osób niepełnoletnich wśród członków młodzieżówek;

e) zatrudnienie:

- udział procentowy kobiet wśród osób zatrudnionych na umowę o pracę,
- udział procentowy kobiet wśród osób zatrudnionych w ramach umów cywilnoprawnych;

f) przychody:

- udział procentowy poszczególnych źródeł przychodów,
- średnia wartość przychodów,
- mediana wartości przychodów.

Średnia arytmetyczna oraz mediana dla każdej zmiennej obliczane są w odniesieniu do partii, które wykazują daną cechę, tj. w których dane zjawisko wystąpiło. Oznacza to, że jeśli dana partia nie posiada np. osób pracujących społecznie lub jednostek terenowych, nie jest uwzględniana w obliczeniach średniej i mediany dla danego wskaźnika.

4.3. Definicje i objaśnienia podstawowych pojęć

Dotacja podmiotowa stanowi instrument rekompensaty dla partii politycznych i komitetów wyborczych wyborców za poniesione wydatki na kampanię wyborczą w wyborach do Sejmu, Senatu oraz Parlamentu Europejskiego. Prawo do dotacji z budżetu państwa przysługuje za każdy uzyskany mandat posła lub senatora, a wysokość tej dotacji obliczana jest na podstawie wzorów określonych w art. 150 § 2 i art. 151 § 2 Kodeksu wyborczego. Dotacja podmiotowa jest przyznawana wyłącznie do wysokości wydatków wykazanych w sprawozdaniu finansowym, a jej wypłata realizowana jest przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych w terminie 9 miesięcy od dnia wyborów. Podstawą wypłaty jest informacja PKW o uprawnionych do otrzymania dotacji oraz o liczbie mandatów uzyskanych przez dany komitet wyborczy⁸.

Fundusz Ekspercki to zbiór środków finansowych pochodzących wyłącznie z wpłat własnych partii politycznych. Środki te przeznaczane są na finansowanie ekspertyz prawnych, politycznych, socjologicznych oraz społeczno-ekonomicznych, a także działań wydawniczo-edukacyjnych związanych z realizacją statutowych celów partii. Partie, które otrzymują subwencję, obligatoryjnie przekazują od 5% do 15% subwencji na Fundusz Ekspercki. Środki tego funduszu gromadzone są na oddzielnym subkoncie rachunku bankowego partii⁹.

Fundusz Wyborczy to fundusz tworzony przez partię polityczną w celu finansowania udziału w wyborach do Sejmu, Senatu oraz Parlamentu Europejskiego, na Prezydenta RP, a także do organów samorządu terytorialnego. Zasoby finansowe Funduszu Wyborczego mogą pochodzić zarówno z wpłat własnych partii politycznej, jak i z darowizn, spadków oraz zapisów. Środki te gromadzone są na specjalnie wydzielonym rachunku bankowym. Wszystkie wydatki związane z udziałem w wyborach są dokonywane wyłącznie za pośrednictwem Funduszu Wyborczego, począwszy od momentu rozpoczęcia kampanii wyborczej. W tym celu środki pieniężne przekazywane są na odrębny rachunek bankowy odpowiedniego komitetu wyborczego¹⁰.

Informacja finansowa o otrzymanej subwencji oraz o poniesionych z subwencji wydatkach to roczna deklaracja sporządzana przez partie polityczne, które otrzymują subwencję z budżetu państwa. Informacja jest składana do PKW za dany rok kalendarzowy w terminie do 31 marca następnego roku, wraz z załączoną opinią biegłego rewidenta wybranego przez PKW. PKW bada dokumentację w terminie 6 miesięcy od dnia jej złożenia. Efektem analizy może być przyjęcie informacji bez zastrzeżeń, przyjęcie ze wskazaniem uchybień albo – w razie stwierdzenia nieprawidłowości – odrzucenie informacji. Odrzucenie następuje w przypadku stwierdzenia wykorzystania przez partię polityczną środków z otrzymanej subwencji na cele niezwiązane z działalnością

⁸ Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2023 r., poz. 2408, art. 150–151).

⁹ Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2023 r., poz. 1215, art. 30).

¹⁰ Ibidem, art. 35–37.

statutową. Na uchwałę PKW o odrzuceniu informacji partia polityczna ma prawo wnieść skargę do Sądu Najwyższego. Ustawa o partiach politycznych przewiduje, że partia traci prawo do otrzymania subwencji w kolejnym roku kalendarzowym, jeżeli w określonym terminie nie złoży informacji, informacja zostanie odrzucona przez PKW lub Sąd Najwyższy oddali skargę na uchwałę PKW¹¹.

Państwowa Komisja Wyborcza jest statym najwyższym organem wyborczym właściwym w sprawach przeprowadzania wyborów i referendum¹². Poza zadaniami związanymi z procesem wyłonienia organów sprawujących władzę na szczeblu lokalnym i ogólnopolskim, PKW zajmuje się m.in:

- kontrolą gospodarki finansowej partii politycznych i gospodarki finansowej komitetów wyborczych uczestniczących w wyborach;
- sprawdzaniem wykonania przez partie polityczne obowiązku prowadzenia, aktualizacji lub udostępnienia rejestru wpłat oraz rejestru umów, o których mowa w ustawie z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych¹³;
- nakładaniem kary pieniężnej za naruszenie obowiązku prowadzenia, aktualizacji lub udostępnienia rejestru wpłat lub rejestru umów, o których mowa w art. 27c ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych¹⁴.

Partia polityczna to dobrowolna organizacja, występująca pod określoną nazwą, stawiająca sobie za cel udział w życiu publicznym poprzez wywieranie metodami demokratycznymi wpływu na kształtowanie polityki państwa lub sprawowanie władzy publicznej¹⁵.

Sprawozdanie o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego to sprawozdanie składane do PKW przez wszystkie partie polityczne, nie później niż do 31 marca każdego roku. Do sprawozdania dołącza się opinię biegłego rewidenta, wybranego przez PKW. Podobnie jak w przypadku informacji finansowej, PKW w terminie 6 miesięcy od dnia złożenia sprawozdania przyjmuje je bez zastrzeżeń, przyjmuje ze wskazaniem uchybień albo odrzuca sprawozdanie. PKW jest zobowiązana odrzucić sprawozdanie, jeśli partia złamała przepisy dotyczące finansowania. Odrzucenie sprawozdania skutkuje utratą prawa do subwencji na trzy lata. Partii politycznej przysługuje skarga do Sądu Najwyższego na uchwałę PKW o odrzuceniu sprawozdania. W przypadku niezłożenia przez partię polityczną sprawozdania w terminie, PKW występuje do Sądu Okręgowego w Warszawie z wnioskiem o wykreślenie wpisu tej partii z ewidencji¹⁶.

Subwencja to forma bezzwrotnej pomocy budżetowej, przeznaczona na realizację celów statutowych partii politycznej. Prawo do otrzymania subwencji przez okres trwania kadencji Sejmu przysługuje partii, która w wyborach do Sejmu:

- samodzielnie utworzyła komitet wyborczy i uzyskała w skali kraju co najmniej 3% ważnie oddanych głosów na swoje okręgowe listy kandydatów na posłów albo
- weszła w skład koalicji wyborczej, której okręgowe listy kandydatów na posłów uzyskały w skali kraju co najmniej 6% ważnie oddanych głosów.

Wysokość rocznej subwencji ustala się na zasadzie stopniowej regresji, proporcjonalnie do ogólnej liczby ważnych głosów oddanych na listy okręgowe kandydatów na posłów startujących z ramienia danej partii albo koalicji wyborczej (szczegółowy wzór obliczania subwencji określa art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych). Subwencja jest wypłacana co kwartał w czterech równych ratach, od 1 stycznia roku

¹¹ Ibidem, art. 34–34c.

¹² Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2023 r., poz. 2408, art. 157 § 1).

¹³ Ibidem, art. 160 § 3a pkt. 1).

¹⁴ Ibidem, art. 160 § 3a pkt. 2).

¹⁵ Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2023 r., poz. 1215, art. 1. ust. 1).

¹⁶ Ibidem, art. 38–38d.

następującego po roku, w którym miały miejsce wybory, do końca roku, w którym odbywają się kolejne wybory do Sejmu. Środki z subwencji są gromadzone na odrębnym subkoncie rachunku bankowego partii politycznej. Minister właściwy do spraw finansów publicznych dokonuje przekazania subwencji na wskazany rachunek bankowy¹⁷.

Źródła finansowania partii politycznych są jawne. Majątek partii politycznych tworzą składki członkowskie, darowizny (w określonej, ściśle limitowanej wysokości i tylko od osób fizycznych), spadki, zapisy, dochody z majątku oraz określone ustawami dotacje i subwencje¹⁸.

5. Organizacja i zarządzanie realizacją badania

Jednostką autorską badania jest Departament Badań Społecznych i Rynku Pracy GUS. Za organizację i realizację badania odpowiada Ośrodek Badania Gospodarki Społecznej Urzędu Statystycznego w Krakowie. Przygotowanie PS do realizacji badania odbywa się we współpracy z Centrum Informatyki Statystycznej.

Podział zadań pomiędzy jednostkami uczestniczącymi w organizacji i realizacji badania przedstawia się następująco:

Departament Badań Społecznych i Rynku Pracy GUS:

1. przygotowanie i aktualizacja zapisów w karcie badania;
2. akceptacja wzoru formularza SOF-3;
3. przygotowanie makiet tablic wynikowych;
4. konsultacje i wsparcie merytoryczne na etapie opracowywania danych wynikowych;
5. inicjowanie i koordynacja publikacji wynikowych oraz analitycznych;
6. inicjowanie i koordynacja prac metodologicznych.

Urząd Statystyczny w Krakowie:

1. monitorowanie zmian prawnych w zakresie działalności partii politycznych;
2. inicjowanie i koordynowanie prac związanych z opracowaniem formularza sprawozdawczego oraz wykorzystaniem administracyjnych źródeł danych;
3. opracowanie harmonogramu badania;
4. opracowanie i zatwierdzenie zestawu danych;
5. opracowanie wzoru formularza SOF-3;
6. opracowanie założeń do rejestracji, kontroli formalnej oraz logiczno-rachunkowej formularza elektronicznego w PS i SIB;
7. testowanie formularza elektronicznego w PS;
8. tworzenie i aktualizacja kartoteki;
9. informowanie partii politycznych nieposiadających konta w PS o obowiązku sprawozdawczym;
10. monitorowanie partii, które nie złożyły sprawozdania w terminie;

¹⁷ Ibidem, art. 28–29.

¹⁸ Ibidem, art. 23a–24 ust.1.

11. kontrola i korekta danych oraz wyjaśnianie błędów z podmiotami sprawozdawczymi;
12. analiza kompletności i jakości danych;
13. przygotowanie i zatwierdzenie zbioru wynikowego;
14. opracowanie tablic kontrolnych i wynikowych;
15. opracowanie informacji sygnalnej i wkładu do publikacji analitycznej;
16. opracowanie raportu kompletności oraz raportu z przebiegu badania;
17. opracowanie raportu jakości badania;
18. przygotowanie danych na potrzeby zasilenia Dziedzinowej Bazy Wiedzy;
19. przekazanie zbiorów do Informatycznej Składnicy Ogólnopolskich Danych Statystycznych.

Centrum Informatyki Statystycznej:

1. opracowanie elektronicznej wersji formularza w PS i przekazanie jej do testowania pracownikom Urzędu Statystycznego w Krakowie;
2. import ogólnopolskiej kartoteki badania do PS;
3. udostępnienie formularza elektronicznego w PS;
4. powiadomienie partii posiadających konto w PS o obowiązku sprawozdawczym;
5. wysyłanie monitów do partii, które nie złożyły sprawozdania w terminie;
6. zakończenie edycji badania w PS.

6. Sposób prezentacji wyników badania

6.1. Formy, częstotliwość i daty publikacji wyników

Zgodnie z PBSSP, wyniki badania partii politycznych są prezentowane w formie informacji sygnalnej „Partie polityczne”, publikowanej co dwa lata w wersji elektronicznej na stronie internetowej GUS. Do 2022 r. opracowanie to było udostępniane w styczniu roku następującego po roku realizacji badania. Począwszy od edycji badania za 2024 r., termin publikacji został przyspieszony — informacja sygnalna publikowana jest w październiku roku realizacji badania.

Informacja sygnalna zawiera podstawowe wyniki badania zaprezentowane w formie opracowania statystycznego, obejmującego część opisową oraz zestaw tablic wynikowych. Publikowane dane dotyczą m.in. liczby partii politycznych, liczby ich członków, struktury zatrudnienia, wysokości przychodów i kosztów, źródeł finansowania oraz zakresu prowadzonej działalności.

Dodatkowo, co cztery lata wydawana jest publikacja branżowa „Sektor non-profit”, która kompleksowo przedstawia potencjał społeczno-ekonomiczny organizacji non-profit w Polsce, w tym także partii politycznych. Publikacja zawiera pogłębione analizy przekrojowe i porównawcze, oparte na wynikach kilku badań realizowanych przez GUS, w tym:

- 1.04.01 Stowarzyszenia, fundacje, samorząd gospodarczy i zawodowy oraz społeczne jednostki wyznaniowe¹⁹ (sprawozdanie SOF-1, SOF-4s);
- 1.04.06 Partie polityczne (sprawozdanie SOF-3);
- 1.04.08 Partnerzy dialogu społecznego – organizacje pracodawców i związki zawodowe (sprawozdanie SOF-2, SOF-2f, SOF-4p),

a także na danych pochodzących z Instytutu Statystyki Kościoła Katolickiego SAC im. ks. prof. Witolda Zdaniewicza.

Wykaz wszystkich opracowań powstałych na podstawie wyników badania 1.04.06 zawiera Załącznik 3. Opracowania te są dostępne w wersji elektronicznej na stronie internetowej GUS²⁰.

Ponadto wyniki badania partii politycznych są udostępniane na platformie Dziedziny Bazy Wiedzy (w obszarze Społeczeństwo/Gospodarka społeczna)²¹ oraz w zbiorczych wydawnictwach GUS, takich jak „Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej”²².

Opracowania przygotowane na podstawie wyników badania uwzględniają potrzeby informacyjne różnych grup interesariuszy, w tym:

- stowarzyszeń, fundacji i innych organizacji społecznych;
- mediów ogólnopolskich i regionalnych;
- administracji rządowej, Sejmu i Senatu;
- szkół (nauczycieli i uczniów);
- Eurostatu i innych zagranicznych instytucji statystycznych;
- placówek naukowych/badawczych, uczelni wyższych (nauczycieli akademickich i studentów).

6.2. Przekroje, kryteria i sposoby grupowania prezentowanych danych

Tablice wynikowe załączone do informacji sygnałnej „Partie polityczne” zawierają dane statystyczne z następujących zakresów tematycznych:

- aktywność partii politycznych, w przekroju udział we władzach²³;
- struktury organizacyjne partii politycznych, w przekroju udział we władzach;
- zasięg działalności partii politycznych, w przekrojach: teren prowadzenia działalności oraz udział we władzach;
- formy działalności partii politycznych, w przekrojach: rodzaj działalności oraz udział we władzach;
- członkostwo w partiach politycznych, zatrudnienie na podstawie stosunku pracy, inne formy pracy płatnej, praca społeczna, w przekrojach: płeć oraz udział we władzach;
- przychody partii politycznych, w przekrojach: rodzaj przychodów oraz udział we władzach;
- formy współpracy partii z innymi podmiotami oraz problemy w działalności, w przekroju udział we władzach;

¹⁹ Od roku sprawozdawczego 2024 zmienia nazwę na Organizacje pozarządowe i społeczne jednostki wyznaniowe.

²⁰ <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/gospodarka-spoeczna-wolontariat/> (dostęp: 30.01.2025 r.).

²¹ <https://dbw.stat.gov.pl/> (dostęp: 30.01.2025 r.).

²² <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/roczniki-statystyczne/> (dostęp: 30.01.2025 r.).

²³ W przekroju „udział we władzach” klasyfikacja obejmuje trzy grupy: partie z reprezentacją w parlamencie RP, partie z reprezentacją tylko we władzach samorządowych, pozostałe partie.

- środki trwałe i nakłady inwestycyjne partii politycznych, w przekroju udział we władzach.

W tablicach wynikowych dołączonych do publikacji „Sektor non-profit” wykorzystuje się następujące zestawienia danych:

- struktura organizacyjna, w przekrojach: NUTS 1, NUTS 2 oraz rodzaj organizacji;
- zasięg działalności, warunki prowadzenia działalności, formy działalności, typy założycieli oraz rodzaj miejscowości w której mieści się siedziba organizacji sektora non-profit²⁴, w przekroju rodzaj organizacji;
- dziedziny działalności statutowej organizacji sektora non-profit, w przekroju rodzaj organizacji;
- członkostwo oraz praca społeczna w organizacjach sektora non-profit, w przekrojach: płeć oraz rodzaj organizacji;
- zatrudnienie na podstawie stosunku pracy oraz inne formy pracy płatnej w organizacjach sektora non-profit, w przekrojach: płeć; niepełnosprawność; rodzaj organizacji oraz klasy zatrudnienia;
- przychody w organizacjach sektora non-profit i ich struktura, w przekrojach: źródła przychodów; rodzaj organizacji oraz klasy przychodów;
- środki trwałe i nakłady inwestycyjne w organizacjach sektora non-profit, w przekroju rodzaj organizacji.

7. Ocena jakości badania

W celu doskonalenia jakości badań statystycznych, zgodnie z zarządzeniem wewnętrznym nr 35 Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie pomiaru, oceny oraz monitorowania jakości badań statystycznych w służbach statystyki publicznej, po zakończeniu badania sporządza się szczegółowy raport zawierający analizę podstawowych komponentów jakości:

- **przydatność** – ocena, czy zebrane dane odpowiadają na obecne i przyszłe potrzeby użytkowników; ważne jest, aby wyniki były użyteczne dla różnych odbiorców, takich jak administracja publiczna, instytucje naukowe czy media;
- **dokładność** – oznacza precyzję zebranych danych oraz ich zgodność z rzeczywistością, czyli to, na ile wyniki badania odzwierciedlają rzeczywisty stan badanej grupy; bada się tu błędy w pokryciu populacji, pomiarze, przetwarzaniu oraz braki odpowiedzi;
- **terminowość i punktualność** – ocena interwału czasowego między okresem objętym badaniem, a momentem, w którym dane stają się dostępne publicznie; sprawdza się także, czy publikacja danych następuje zgodnie z planem określonym przez GUS;
- **dostępność i przejrzystość** – ocena, jak łatwo użytkownicy mogą uzyskać dostęp do danych oraz jak czytelnie są one prezentowane; ważna jest także przejrzystość informacji o metodach badania oraz wsparcie ze strony pracowników GUS w korzystaniu z danych);
- **porównywalność** – możliwość zestawiania danych z różnych okresów bazowych, obszarów geograficznych, dziedzin statystyki;
- **spójność** – ocena, w jaki sposób badanie łączy się z innymi realizowanymi badaniami statystycznymi; spójność pozwala na łączenie wyników różnych badań, co daje pełniejszy obraz analizowanych zjawisk.

²⁴ Typologia miejscowości uwzględnia następujące kategorie: miasto na prawach powiatu, miasto w gminie miejskiej, miasto w gminie miejsko-wiejskiej oraz wieś.

Raport jakości obejmuje również ocenę kosztów badania, obciążenia respondentów oraz kwestie poufności, transparentności i bezpieczeństwa danych. Elementy te, choć nie należą bezpośrednio do komponentów jakości, mają istotne znaczenie dla całościowego procesu badawczego.

Poniżej przedstawiono analizę poszczególnych komponentów jakości w kontekście badania partii politycznych.

Przydatność

Statystyki dotyczące partii politycznych są odpowiedzią na potrzeby informacyjne krajowych użytkowników, takich jak ministerstwa, urzędy centralne i terenowe, placówki naukowe i edukacyjne, media, a także organizacje pozarządowe. Dane z badania służą nie tylko analizom naukowym, ale także ocenie stanu rozwoju i działalności sektora non-profit, wspieraniu rozwoju społeczeństwa obywatelskiego oraz zwiększaniu transparentności działań partii politycznych i finansowania ich działalności. Badanie spełnia wszystkie potrzeby użytkowników, zapisane w PBSSP, zarówno pod względem zmiennych, jak i terminów udostępniania.

Dokładność

Na dokładność danych, ocenianą m.in. na podstawie błędów pokrycia, pomiaru, przetwarzania i braku odpowiedzi, istotny wpływ ma specyfika funkcjonowania partii politycznych. Podmioty te często działają sezonowo, intensyfikując swoją aktywność zwłaszcza w okresach przedwyborczych. Dodatkowo zdarza się, że partie dokonują zmian w swojej sytuacji prawnej bez formalnego zgłoszenia ich do właściwych rejestrów urzędowych. Powoduje to ograniczoną aktualność danych wykorzystywanych przy tworzeniu kartoteki badania i wymaga każdorazowego ustalania liczby aktywnych partii politycznych w ramach badania.

Podmiotowe braki odpowiedzi, wynikające z odmowy udziału w badaniu, nie występują lub zdarzają się sporadycznie²⁵. Częściej natomiast identyfikowane są braki przedmiotowe, związane z niepełnymi lub brakującymi danymi w formularzach. W takich przypadkach niezwłocznie podejmowany jest kontakt telefoniczny z osobami wypełniającymi sprawozdanie w celu wyjaśnienia i uzupełnienia brakujących informacji. Dzięki temu ostateczny zbiór danych jest wolny od błędów przedmiotowych i charakteryzuje się wysokim poziomem kompletności.

Terminowość i punktualność

W badaniu partii politycznych nie udostępnia się wyników wstępnych. Dane ostateczne, w formie informacji sygnałnej wraz z tablicami wynikowymi, publikowane są zgodnie z harmonogramem PBSSP. W edycjach badania za 2016, 2018, 2020, 2022 publikacja następowała po upływie około 13 miesięcy od końca okresu referencyjnego. Dla nowszych edycji przewidziano skrócenie tego okresu do 10 miesięcy.

Dostępność i przejrzystość

Kryterium dostępności i przejrzystości realizowane jest poprzez udostępnianie wyników badania w formie informacji sygnałnej i publikacji analitycznej, zawierających metadane i tablice wynikowe. Opracowania te są powszechnie dostępne na stronie internetowej GUS. Metadane szczegółowo opisują zmienne objęte badaniem, stosowane klasyfikacje oraz zastosowaną metodologię. Tablice statystyczne prezentują wartości zmiennych pogrupowanych według stosowanych przekrojów danych.

Porównywalność

Badanie partii politycznych realizowane jest w cyklu dwuletnim, nieprzerwanie od roku sprawozdawczego 2012. Od momentu pierwszej realizacji badania nie odnotowano przerw w szeregach czasowych ani innych zmian wpływających na porównywalność czasową. Nie wystąpiły także przerwy w porównywalności przestrzennej danych.

²⁵ W ostatniej edycji badania za 2022 r. zanotowano tylko jeden taki przypadek.

Spójność

Badanie partii politycznych zachowuje spójność z badaniem 1.04.01 Stowarzyszenia, fundacje, samorząd gospodarczy i zawodowy oraz społeczne jednostki wyznaniowe, realizowanym na formularzach SOF-1 i SOF-4s oraz badaniem 1.04.08 Partnerzy dialogu społecznego – organizacje pracodawców i związki zawodowe realizowanym na formularzach SOF-2, SOF-2f, SOF-4p. Wyniki badań gwarantują porównywalność kluczowych zmiennych społeczno-ekonomicznych, przy jednoczesnym uwzględnieniu specyfiki poszczególnych grup podmiotów.

Bibliografia

Publikacje GUS

1. Podstawowe dane o stowarzyszeniach, fundacjach i społecznych podmiotach wyznaniowych działających w 2008 r., GUS, Warszawa 2010
2. Sektor non-profit w 2022 r., GUS, Warszawa, Kraków 2024
3. Stowarzyszenia, fundacje i społeczne podmioty wyznaniowe w 2008 r., GUS, Warszawa 2010
4. Zeszyt metodologiczny Organizacje non-profit: stowarzyszenia, fundacje, samorząd gospodarczy i zawodowy oraz społeczne jednostki wyznaniowe, GUS, Kraków, Warszawa 2019

Akty prawne

1. Ustawa z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1799)
2. Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1215)
3. Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 479 z późn. zm.)
4. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1491 z późn. zm.)
5. Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2408 z późn. zm.)
6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 października 2019 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2020 (Dz. U. z 2019 r. poz. 2366 z późn. zm.)
7. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 listopada 2021 r. w sprawie wzoru i sposobu prowadzenia ewidencji partii politycznych oraz szczegółowych zasad wydawania odpisów i wyciągów z ewidencji i statutów tych partii (Dz. U. z 2021 r. poz. 2049)
8. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 listopada 2021 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2022 (Dz. U. z 2021 r. poz. 2303 z późn. zm.)
9. Zarządzenie wewnętrzne nr 35 Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie pomiaru, oceny oraz monitorowania jakości badań statystycznych w służbach statystyki publicznej

Strony internetowe

1. https://unstats.un.org/unsd/nationalaccount/docs/UN_TSE_HB_FNL_web.pdf (dostęp: 30.01.2025 r.)
2. <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/gospodarka-spoleczna-wolontariat/> (dostęp: 30.01.2025 r.)
3. <https://pkw.gov.pl/finansowanie-polityki/akty-prawne> (dostęp: 30.01.2025 r.)
4. <https://wyszukiwarka-msig.ms.gov.pl/> (dostęp: 30.01.2025 r.)
5. <https://dbw.stat.gov.pl/> (dostęp: 30.01.2025 r.)
6. <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/roczniki-statystyczne/> (dostęp: 30.01.2025 r.)

Załączniki

Załącznik 1. Wzór formularza SOF-3

Załącznik 2. Zmienne występujące w badaniu realizowanym na formularzu SOF-3

Załącznik 3. Działalność wydawnicza GUS dotycząca partii politycznych w latach 2014-2024

Nazwa i adres jednostki sprawozdawczej	SOF-3 Sprawozdanie z działalności partii politycznych	Portal sprawozdawczy GUS www.stat.gov.pl Urząd Statystyczny 31-223 Kraków, ul. K. Wyki 3
Numer identyfikacyjny – REGON	za 2022 r.	Termin przekazania: 28 kwietnia 2023 r.

Obowiązek przekazywania danych statystycznych wynika z art. 30 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 459, z późn. zm.).

Zbierane na tym formularzu dane są chronione tajemnicą statystyczną i nie będą nikomu udostępnione. Służą wyłącznie do zbiorczych opracowań i analiz statystycznych (art. 10 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej). ①

Wypełniając sprawozdanie proszę podać dane uwzględniające również **działalność jednostek podległych nieposiadających własnej, odrębnej osobowości prawnej** (np. ośrodki analityczne). Proszę nie uwzględniać biur parlamentarzystów.

W razie wątpliwości proszę korzystać z załączonych objaśnień (symbol ① pod numerem pytania sygnalizuje dodatkowe objaśnienia) lub skontaktować się telefonicznie (numery telefonów znajdują Państwo w załączonych dokumentach).

Sposób wypełniania formularza: pola przeznaczone do udzielenia odpowiedzi mają kolor szary i **tylko te pola** powinny zostać wypełnione (oznaczone). W zależności od rodzaju pytania proszę otoczyć kółkiem symbol wybranej odpowiedzi (1, 2, 3...), wpisać wartość liczbową lub tekst.

Dział I. AKTYWNOŚĆ I SPOSÓB DZIAŁANIA PARTII

1. Czy w 2022 r. partia prowadziła działalność (czy była aktywna)? (w przypadku odpowiedzi „tak” proszę przejść do pytania 3) ①	tak	1	→ pytanie 3
	nie	2	

2. Proszę określić powód braku aktywności prawno-ekonomicznej partii według stanu na dzień 31.12.2022 r. (po zaznaczeniu jednej z odpowiedzi należy zakończyć wypełnianie głównej części formularza i przejść do Danych Ewidencyjnych na stronie 5).			
nieprowadzenie w okresie sprawozdawczym działalności statutowej	1	jednostka w stanie likwidacji lub upadłości	4
niepodjęta działalność (od czasu wpisu do ewidencji partii politycznych)	2	tymczasowo zawieszona działalność	5
jednostka w budowie, w organizowaniu się	3	zakończona działalność	6

3. Czy w 2022 r. partia współpracowała z następującymi rodzajami organizacji z Polski? Jeśli tak to proszę podać, z iloma podmiotami była prowadzona współpraca: (proszę otoczyć kółkiem właściwe odpowiedzi, a następnie wpisać liczbę organizacji)		Tak, w oparciu o umowę, porozumienie		Tak, w sposób niesformalizowany		Nie
1	inne partie	1		2		3
2	związki zawodowe	1		2		3
3	organizacje pracodawców	1		2		3
4	organizacje samorządu gospodarczego lub zawodowego (np. cechy, izby rzemieślnicze i gospodarcze, zrzeszenia kółek rolniczych, zrzeszenia handlu)	1		2		3
5	kościół lub związki wyznaniowe, w tym organizacje religijne (np. Akcja Katolicka, Bractwo Młodzieży Prawosławnej)	1		2		3
6	stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne lub fundacje	1		2		3

4. Czy w 2022 r. partia posiadała jednostki terenowe? (w przypadku odpowiedzi „nie” proszę przejść do pytania 7)	tak	1	→ pytanie 7
	nie	2	

5. Jaki zasięg działania w 2022 r. miała najniższa terenowa jednostka organizacyjna partii?	osiedle, dzielnica, sołectwo, wieś	1
	gmina	2
	powiat	3
	województwo	4
	szerszy niż jedno województwo	5

6. Proszę podać liczbę działających terenowych jednostek organizacyjnych partii najniższego szczebla według stanu na dzień 31.12.2022 r.	
--	--

7. W jakiej formie prowadzona była w 2022 r. działalność statutowa partii, poza kampanią wyborczą? (można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź; przy odpowiedzi „inna forma działalności” proszę wpisać, o jaką formę chodzi)	
udział we władzy państwowej (parlament, rząd)	1
udział we władzy samorządowej (gmina, powiat, samorząd województwa)	2
przedstawianie projektów aktów prawnych	3
działalność badawcza (np. ośrodek analityczny, think tank)	4
wydawanie publikacji merytorycznych oraz informujących o partii	5
organizowanie manifestacji i innych zgromadzeń publicznych	6
organizowanie innych akcji aktywności obywatelskiej np. pisanie listów, przypinanie wstążek	7
podejmowanie interwencji na rzecz pojedynczych osób zgłaszających się po pomoc	8
podejmowanie interwencji w celu rozwiązywania problemów grupy osób	9
udział w debacie publicznej, edukacja społeczna (np. organizowanie konferencji prasowych, udział w programach telewizyjnych i radiowych, konferencjach, seminariach)	10
inna forma działalności → Jaka?	11

Dział II. STRUKTURA ORGANIZACYJNA, CZŁONKOWIE, OSOBY PRACUJĄCE SPOŁECZNIE ORAZ INNE OSOBY NIEODPŁATNIE WYKONUJĄCE ŚWIADCZENIA W RAMACH PARTII

1. Jaka była liczba osób fizycznych, będących członkami partii według stanu na dzień 31.12.2022 r.? (jeżeli nie ma możliwości udzielenia dokładnej odpowiedzi proszę podać wartości szacunkowe)		
2. Czy wśród członków partii wskazanych w pytaniu 1. byli kobiety?	tak	1 → Ile ich było?
	nie	2
3. Czy wśród członków partii wskazanych w pytaniu 1. były osoby, które zapłaciły składkę członkowską za 2022 r.?	tak	1 → Ile ich było?
	nie	2
4. Czy w 2022 r. partia posiadała młodzieżówkę? (w przypadku odpowiedzi „nie” proszę przejść do pytania 8)		
nie	1	→ pytanie 8
tak, jako wyodrębnioną w ramach partii strukturę	2	→ pytanie 5
tak, jako oddzielnie zarejestrowane stowarzyszenie	3	
Proszę podać nazwę tego stowarzyszenia:	i jego numer REGON	
5. Proszę wpisać, ile osób było w młodzieżówce (wskazanej w pytaniu 4.) według stanu na dzień 31.12.2022 r. (UWAGA! Jeżeli nie jest możliwe podanie dokładnej liczby, proszę wpisać tę liczbę w przybliżeniu).		
6. Czy wśród członków młodzieżówki były kobiety?	tak	1 → Ile ich było?
	nie	2
7. Czy wśród członków młodzieżówki były osoby poniżej 18. roku życia?	tak	1 → Ile ich było?
	nie	2
8. Jaka była łączna liczba członków organów kolegialnych wszystkich jednostek organizacyjnych partii (Zarząd, Komisja Rewizyjna, Sąd Partyjny itp.) według stanu na dzień 31.12.2022 r.? (przy udzielaniu odpowiedzi nie należy brać pod uwagę Kongresu lub Konwencji)		Liczba członków: – w tym kobiety:
9. Czy w 2022 r. odbyły się wybory najwyższych władz partii? (w przypadku odpowiedzi „nie” proszę przejść do pytania 11)		tak 1 nie 2 → pytanie 11
10. Proszę podać liczbę osób, które wzięły udział w wyborach najwyższych władz partii w 2022 r. ① (jeżeli nie ma możliwości udzielenia dokładnej odpowiedzi proszę podać wartości szacunkowe)		bezpośrednio: pośrednio:
11. Proszę podać rok, w którym odbyły się ostatnie (przed 2022 r.) wybory najwyższych władz partii. (jeżeli dotychczas nie odbyły się żadne wybory w miejsce roku należy wpisać 0)		

12. Czy jednostka korzystała z pracy społecznej (dobrowolnej, bez wynagrodzenia) świadczonej przynajmniej raz w 2022 r. przez członków jednostki, w tym członków organów kolegialnych? ①	tak	1	→ Ile ich było? – w tym kobiety: – w tym osoby poniżej 18. roku życia:	
	nie	2		

13. Czy jednostka korzystała z pracy społecznej świadczonej przynajmniej raz w 2022 r. przez osoby niebędące jej członkami ani pracownikami	tak	1	→ Ile ich było? – w tym kobiety: – w tym osoby poniżej 18. roku życia:	
	nie	2		

Dział III. PRACUJĄCY NA PODSTAWIE STOSUNKU PRACY^{a)} ORAZ UMÓW CYWILNOPRAWNYCH^{b)}

^{a)} Osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy to osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru lub stosunku służbowego.

^{b)} Osoby zatrudnione na podstawie umowy zlecenia, umowy o dzieło, kontraktu menedżerskiego, umowy agencyjnej oraz umowy o pracę nakładczą.

1. Czy na dzień 31.12.2022 r. partia zatrudniała pracowników na podstawie stosunku pracy ^{a)} ? ① (w przypadku odpowiedzi „nie” proszę przejść do pytania 5)	tak	1	→ Ilu? – w tym kobiety:	
	nie	2		→ pytanie 5

2. Czy na dzień 31.12.2022 r. partia zatrudniała pracowników na podstawie stosunku pracy ^{a)} , dla których była głównym miejscem pracy?	tak	1	→ Ilu? – w tym kobiety:	
	nie	2		

3. Czy na dzień 31.12.2022 r. partia zatrudniała pracowników na podstawie stosunku pracy ^{a)} w pełnym wymiarze czasu pracy (na pełen etat)?	tak	1	→ Ilu? – w tym kobiety:	
	nie	2		

4. Czy na dzień 31.12.2022 r. jednostka zatrudniała pracowników na podstawie stosunku pracy ^{a)} , którzy w grudniu otrzymali wynagrodzenie brutto nie przekraczające 3010 zł (wynagrodzenie minimalne)? UWAGA! Wynagrodzenia osób zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy należy przeliczyć na wynagrodzenie przysługujące w pełnym wymiarze czasu pracy (pełny etat) i odnieść do kwoty 3010 zł.	tak	1	→ Ilu?	
	nie	2		

5. Proszę podać przeciętną liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy ^{a)} w 2022 r. w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy (w etatach): (obliczeń należy dokonać najpierw w poszczególnych miesiącach 2022 r. sumując wszystkie osoby wówczas zatrudnione na pełnym etacie oraz ułamek odpowiadające osobom zatrudnionym na części etatów, dodać wszystkie sumy z poszczególnych miesięcy, wynik podzielić przez 12 i wpisać z dokładnością do jednego miejsca po przecinku)		
--	--	--

6. Czy w 2022 r. partia korzystała z pracy osób pracujących na podstawie umów cywilnoprawnych ^{b)} , które nie pozostawały w tym czasie w stosunku pracy z partią ^{c)} ? (przy odpowiedzi „nie” proszę przejść do Działu IV)	tak	1	→ Ilu? – w tym kobiety:	
	nie	2		→ Dział IV

^{c)} Jeżeli kilka umów cywilnoprawnych było wykonywanych przez jedną osobę to dana osoba powinna być policzona tylko raz. W ustaleniu liczby takich osób może być pomocne sprawdzenie ilości formularzy PIT-11 za 2022 r. wydanych przez partię.

7. Czy w 2022 r. wśród osób pracujących na podstawie umów cywilnoprawnych ^{b)} , wymienionych w pytaniu 6. były takie, dla których praca w partii była z tego tytułu głównym źródłem utrzymania? ①	tak	1	→ Ilu? – w tym kobiety:	
	nie	2		

Dział IV. PRZYCHODY I KOSZTY PARTII (wszystkie kwoty proszę wpisać w pełnych złotych)

1. Proszę podać, jaki był stan środków partii na dzień 01.01.2022 r. z ewentualnym wyszczególnieniem poszczególnych funduszy oraz wpisać kwoty w złotych. (należy otoczyć kółkiem odpowiednie numery wierszy oraz przy każdym zaznaczeniu wpisać kwotę)		
ogółem (łącznie kwota środków na wszystkich kontach i w kasie partii)	1	zł
- w tym Fundusz Eksperski	2	zł
- w tym Fundusz Wyborczy	3	zł

2. Czy w 2022 r. partia uzyskała przychody (w tym m.in. składki członkowskie, darowizny, dotacje, subwencje lub przychód z majątku)?	tak	1	→ W jakiej kwocie?	zł
	nie	2		

3. Czy partia poniosła koszty w 2022 r.? (przy odpowiedzi „tak” proszę wpisać kwotę; w przypadku odpowiedzi „nie” proszę przejść do Działu V)	tak	1	→ W jakiej kwocie?	zł
	nie	2	→ Dział V	

4. Proszę zaznaczyć, które ze wskazanych niżej kosztów poniosła partia w 2022 r., a następnie wpisać kwoty w złotych. ① (należy otoczyć kółkiem odpowiednie numery wierszy, a przy każdym zaznaczeniu wpisać kwotę) UWAGA! Koszty te należy wykazać niezależnie od tego czy były włączane do kosztów działalności statutowej, czy w koszty administracyjne.		
zużycie materiałów i energii	1	zł
usługi obce	2	zł
podatki i opłaty	3	zł
amortyzacja	4	zł
wynagrodzenia oraz ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	5	zł
– w tym wynagrodzenia osobowe brutto (wyłącznie z tytułu stosunku pracy, bez kosztów pracodawcy)	6	zł
– w tym wynagrodzenia bezosobowe brutto (wynagrodzenia z tytułu umowy zlecenia lub umowy o dzieło)	7	zł
pozostałe: ubezpieczenia majątkowe i osobowe, koszty podróży służbowych, reprezentacji i reklamy, wypłaty diet, ryczałtów lub ekwiwalentów dla pracowników i wolontariuszy	8	zł

Dział V. ŚRODKI TRWAŁE, NAKŁADY INWESTYCYJNE (wszystkie kwoty proszę wpisać w pełnych złotych)

1. Czy na dzień 31.12.2022 r. partia była właścicielem środków trwałych brutto? ① (przy odpowiedzi „tak” – proszę wpisać łączną wartość brutto środków trwałych w bieżących cenach ewidencyjnych bez potrącenia umorzeń, w tym budynków, budowli i lokali)	tak	1	→ W jakiej wartości?	zł
	nie	2	→ pytanie 3	
2. Czy na dzień 31.12.2022 r. partia była właścicielem budynków, budowli lub lokali? ①	tak	1	→ W jakiej wartości?	zł
	nie	2	→ O jakiej powierzchni?	m ²
3. Czy w 2022 r. partia poniosła nakłady inwestycyjne na nowe obiekty majątkowe lub na ulepszenie istniejących obiektów? ① (przy odpowiedzi „tak” proszę wpisać kwotę nakładów inwestycyjnych ogółem oraz nakłady na budynki, budowle i lokale)	tak	1	→ W jakiej wartości?	zł
	nie	2	– w tym na budynki, budowle i lokale:	zł

Dział VI. WARUNKI PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI

1. Jakie były najpoważniejsze problemy w działalności partii w 2022 r.? (o ile nie zaznaczono symbolu „11” można wybrać więcej niż jedną odpowiedź)	
problemy wynikające z przepisów i procedur prawnych (np. niejasne lub niekorzystne prawo, częste zmiany przepisów)	1
problemy w kontaktach z administracją publiczną (np. biurokracja, niewiedza urzędników, brak dostępu do informacji, brak zaufania oraz zrozumienia specyfiki działalności partii politycznych ze strony administracji, nadmierna kontrola)	2
trudności w pozyskiwaniu środków finansowych na działalność partii (w tym na koszty administracyjne)	3
trudności ze znalezieniem pracowników (np. brak chętnych, brak osób z odpowiednim wykształceniem lub umiejętnościami)	4
problemy pojawiające się wewnątrz partii (np. „wypalenie się” liderów, konflikty, napięcia)	5
trudności wynikające z kontaktów / współpracy z innymi organizacjami (np. konkurencja, konflikty w środowisku)	6
trudności w kontaktach z mediami (np. w dostępie do mediów, brak zainteresowania ze strony mediów, niekorzystny wizerunek partii w mediach)	7
niewystarczająca liczba chętnych do pracy społecznej	8
niewystarczające wsparcie społeczne (brak społecznego zainteresowania działalnością partii)	9
problemy wynikające z nagłych zmian sytuacji społeczno-gospodarczej (np. inflacja, wojna w Ukrainie)	10
inne → Jakie?	11
partia nie miała problemów	12

Dział VII. POMOC REALIZOWANA W 2022 R. W ZWIĄZKU Z DZIAŁANAMI WOJENNYMI NA TERYTORIUM UKRAINY

1. Czy w 2022 r. jednostka prowadziła działania mające na celu pomoc potrzebującym w związku z działaniami wojennymi na terytorium Ukrainy? (w przypadku odpowiedzi „tak” można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź, w przypadku odpowiedzi „nie” przejść do Danych)	tak, na terenie Polski	1
	tak, na terenie Ukrainy	2
	nie → Dane ewidencyjne	3

2. Kim byli bezpośredni odbiorcy ^{d)} tych działań? (można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź; przy odpowiedzi „inni odbiorcy” proszę wpisać słownie, o jakich odbiorców chodzi)		
osoby fizyczne	1 → Jaka była szacunkowa liczba osób objętych pomocą?	
organizacje pozarządowe (stowarzyszenia, fundacje, organizacje kościelne i podobne)		2
organy administracji samorządowej/lokalnej		3
placówki ochrony zdrowia, pomocy społecznej i inne jednostki świadczące usługi społeczne		4
zwierzęta		5
inni odbiorcy → Kto?		6

^{d)} Bezpośredni odbiorca to ten, do którego jednostka przekazała wprost swoją pomoc. Np. przy wysyłce konwoju z darami rzeczowymi należy wziąć pod uwagę tego, kto odebrał transport, a nie tych, którym ostatecznie dary zostały przekazane.

3. Jakiego rodzaju działania pomocowe zostały podjęte? (można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź; przy odpowiedzi „inna forma działalności” proszę wpisać słownie, o jaką formę chodzi)		
przekazywanie środków finansowych	1 → Ile środków przekazano?	zł
przekazywanie darów rzeczowych	2 → Jaka była szacunkowa wartość przekazanego wsparcia?	zł
pomoc medyczna lub opieka zdrowotna		3
zapewnienie miejsc noclegowych		4
zapewnienie wyżywienia		5
opieka nad dziećmi lub wsparcie edukacyjne		6
usługi opiekuńcze nad osobami starszymi lub niepełnosprawnymi		7
usługi terapeutyczne lub psychologiczne		8
integracja zawodowa / zapewnienie miejsc pracy		9
pomoc prawna		10
transport		11
działalność informacyjna lub pomoc w sprawach organizacyjnych		12
inna forma działalności → Jaka?		13

DANE EWIDENCYJNE

adres		
korespondencyjny:	województwo	powiat
	gmina	mięscowość
	nazwa ulicy	nr domu nr lokalu
	kod pocztowy	pocztą skrytka
telefon jednostki	-	telefon komórkowy:
e-mail jednostki		

1. Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na przygotowanie danych dla potrzeb wypełnienia formularza		2. Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na wypełnienie formularza	
--	--	---	--

Objaśnienia do formularza SOF-3

Wypełniany przez Państwa formularz jest objęty **TAJEMNICĄ STATYSTYCZNĄ**, która nakłada na służby statystyki publicznej absolutny obowiązek zachowania poufności i bezprecedensowo zakazuje im udostępniania jednostkowych dokumentów pozwalających na identyfikację osób, organizacji,

instytucji lub innych jednostek organizacyjnych. W związku z tym formularz ten nie będzie udostępniany żadnym osobom, urzędowi, instytucjom, firmom itp.

1. Symbol ① przy pytaniu na formularzu oznacza, że wśród zawartych na tej karcie objaśnień znajdują się dodatkowe wyjaśnienia do tego pytania.

2. W razie pomyłki należy wyraźnie skreślić błędną odpowiedź i wpisać obok właściwą.

3. Na formularzu obok treści pytań lub bezpośrednio pod nimi znajdują się instrukcje oznaczone pochyłym drukiem. Informują one o tym, w jaki sposób należy odpowiedzieć na dane pytanie (np. że można zaznaczyć kilka odpowiedzi) lub zawierają inne przydatne wyjaśnienia.

4. Proszę zwrócić uwagę na strzałki umiejscowione po niektórych odpowiedziach. Wskazują one co należy zrobić po zaznaczeniu odpowiedzi. W niektórych przypadkach przewidziano zadanie pytania szczegółowego w celu zebrania dodatkowych informacji. W innych sytuacjach strzałki wskazują pytanie, do którego należy się skierować. Brak strzałki oznacza, że po wpisaniu odpowiedzi należy przejść do pytania następnego w kolejności.

DZIAŁ I. AKTYWNOŚĆ I SPOSÓB DZIAŁANIA PARTII

Pytanie 1. – Jako prowadzenie przez jednostkę działalności należy traktować prowadzenie **działalności statutowej** – jest to działalność, która nie spełnia przesłanek działalności gospodarczej, podejmowana jest zgodnie z prawem i wypełnia zapisy statutu organizacji, który określa jej cele oraz sposoby ich realizacji.

DZIAŁ II. STRUKTURA ORGANIZACYJNA, CZŁONKOWIE, OSOBY PRACUJĄCE SPOŁECZNIE ORAZ INNE OSOBY NIEODPŁATNIE WYKONUJĄCE ŚWIADCZENIA W RAMACH PARTII

Pytanie 10. – Jeśli w 2022 r. odbyły się wybory władz partii, należy podać liczbę osób, które skorzystały z czynnego prawa wyborczego (oddaly głos w wyborach). Nie należy brać pod uwagę wyborów uzupełniających.

W przypadku partii, która posiada jednostki lokalne/oddziały terenowe/okręgi – chodzi wyłącznie o wybory na najwyższym szczeblu. Jeśli partia posiada prosty system wyborczy powinna wskazać tylko osoby biorące bezpośredni udział w wyborach. Natomiast jeśli partia posiada złożony system wyborczy, a więc głosowanie odbywa się np. za pośrednictwem delegatów, należy podać również osoby, które brały udział pośredni, czyli uczestniczyły w wyborach poszczególnych delegatów.

Pytanie 12. – **Praca społeczna** to nieodpłatna i dobrowolna praca świadczona dla realizacji celów społecznych. Często określa się ją mianem wolontariatu. Jest świadczona przez członków organizacji/partii lub inne osoby fizyczne nieodpłatnie wykonujące zadania w organach jednostki lub bezpłatnie wykonujące inne prace, np. organizowanie imprez i spotkań; zbieranie podpisów, pieniędzy; prowadzenie szkoleń; pomoc osobom potrzebującym; zbieranie informacji lub danych naukowych, popularyzowanie wiedzy; wykonywanie prac biurowych.

DZIAŁ III. PRACUJĄCY NA PODSTAWIE STOSUNKU PRACY ORAZ UMÓW CYWILNOPRAWNYCH

Pytanie 1. – Do **pracowników zatrudnionych na podstawie stosunku pracy** zaliczamy również osoby, które otrzymują zasiłki chorobowe, macierzyńskie, ojcowskie, rodzicielskie i opiekuńcze.

– Do **pracowników zatrudnionych na podstawie stosunku pracy nie zaliczamy**: osób będących na stażu finansowanym z urzędu pracy, bądź jakichkolwiek innych osób oddelegowanych do pracy na rzecz jednostki przez inną instytucję/organizację/firmę, osób korzystających z urlopów

bezpłatnych lub wychowawczych w wymiarze powyżej 3 miesięcy (nieprzerwanie), osób przebywających na świadczeniach rehabilitacyjnych.

Pytanie 7. – W razie trudności z odpowiedzią na to pytanie pomóc może określenie na podstawie gromadzonych w księgowości oświadczeń zleceniobiorców, ilu z nich nie posiada innych pracodawców opłacających za nich składki na ubezpieczenie społeczne.

DZIAŁ IV. PRZYCHODY I KOSZTY PARTII

Pytanie 4. – **Zużycie materiałów i energii** to zużycie energii elektrycznej i ciepłej, wody, paliw, opakowań oraz innych materiałów.

Usługi obce to np. usługi transportowe, remontowo-budowlane, telekomunikacyjne, pocztowe, poligraficzne, informatyczne, bankowe, opłaty manipulacyjne i prowizje oraz pozostałe usługi (pranie odzieży, utrzymanie czystości, wywóz śmieci), prowadzenie ksiąg, usługi najmu, dzierżawy lokali, sprzętu i terenów.

Podatki i opłaty to podatek od nieruchomości, od środków transportu, opłaty urzędowe (opłaty skarbowe, sądowe i notarialne).

Pod pojęciem **amortyzacja** należy rozumieć planową amortyzację środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych.

DZIAŁ V. ŚRODKI TRWAŁE, NAKŁADY INWESTYCYJNE

Pytanie 1. – **Środki trwałe** to stanowiące własność lub współwłasność (w tym również na podstawie umowy o leasing finansowy) kompletne i nadające się do użytku składniki majątkowe o przewidywanym okresie użytkowania dłuższym niż rok. Do środków trwałych zalicza się m.in. budynki, grunty, prawo do użytkowania wieczystego gruntu, prawo do lokalu mieszkalnego, maszyny, urządzenia techniczne, środki transportu i inwentarz żywy.

Pytanie 2. – **Budynki, budowle i lokale** – to obiekty zaliczane do grupy 1 i 2 majątku trwałego wg Klasyfikacji Środków Trwałych. Są to m.in. budynki, wyodrębnione lokale (mieszkalne i niemieszkalne) oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej, w tym drogi, parkingi, budowle sportowe i rekreacyjne (np. pola namiotowe, korty tenisowe, odkryte baseny, przystanie).

Pytanie 3. – **Nakłady inwestycyjne** to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Załącznik 2. Zmienne występujące w badaniu realizowanym na formularzu SOF-3

Aktywność i sposób działania partii

1. Status aktywności partii politycznej.
2. Powody braku aktywności.
3. Liczba i rodzaj podmiotów, z którymi partie współpracowały, w tym na podstawie umów lub porozumień oraz w sposób niesformalizowany.
4. Posiadanie jednostek terenowych.
5. Zasięg działania najniższej terenowej jednostki organizacyjnej partii politycznej.
6. Liczba terenowych jednostek organizacyjnych partii najniższego szczebla (stan na 31 grudnia).
7. Formy prowadzenia działalności partii politycznej poza kampanią wyborczą.

Struktura organizacyjna, członkowie, osoby pracujące społecznie oraz inne osoby nieodpłatnie wykonujące świadczenia w ramach partii

8. Liczba członków partii politycznej, w tym liczba kobiet (stan na 31 grudnia).
9. Liczba członków partii politycznej, którzy zapłacili składkę członkowską (stan na 31 grudnia).
10. Posiadanie młodzieżówki jako wewnętrznej struktury partii.
11. Posiadanie młodzieżówki jako odrębnie zarejestrowanego stowarzyszenia.
12. Nazwa i numer REGON stowarzyszenia.
13. Liczba członków młodzieżówki, w tym liczba kobiet (stan na 31 grudnia).
14. Liczba członków młodzieżówki poniżej 18 roku życia (stan na 31 grudnia).
15. Liczba członków organów kolegialnych partii, w tym liczba kobiet (stan na 31 grudnia).
16. Liczba osób głosujących bezpośrednio lub pośrednio w wyborach najwyższych władz partii.
17. Rok ostatnich wyborów najwyższych władz partii.
18. Liczba członków partii (w tym członków organów kolegialnych), którzy świadczyli pracę społeczną na rzecz partii przynajmniej raz w roku, w tym liczba kobiet.
19. Liczba członków partii (w tym członków organów kolegialnych), poniżej 18 roku życia, którzy świadczyli pracę społeczną na rzecz partii przynajmniej raz w roku.
20. Liczba osób niebędących członkami ani pracownikami partii, które świadczyły pracę społeczną na rzecz partii przynajmniej raz w roku, w tym liczba kobiet.
21. Liczba osób niebędących członkami ani pracownikami partii poniżej 18 roku życia, które świadczyły pracę społeczną na rzecz partii przynajmniej raz w roku.

Pracujący na podstawie stosunku pracy oraz umów cywilnoprawnych

22. Liczba zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, w tym liczba kobiet (stan na 31 grudnia).
23. Liczba zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, dla których partia była głównym miejscem pracy, w tym liczba kobiet (stan na 31 grudnia).

- 24. Liczba zatrudnionych na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy, w tym liczba kobiet (stan na 31 grudnia).
- 25. Liczba zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, którzy w grudniu otrzymali wynagrodzenie brutto nieprzekraczające wynagrodzenia minimalnego.
- 26. Przeciętna liczba etatów w roku sprawozdawczym.
- 27. Liczba osób pracujących na podstawie umów cywilnoprawnych, które nie pozostawały w tym czasie w stosunku pracy z partią, w tym liczba kobiet.
- 28. Liczba osób pracujących na podstawie umów cywilnoprawnych, które nie pozostawały w tym czasie w stosunku pracy z partią, dla których praca w partii była z tego tytułu głównym źródłem utrzymania, w tym liczba kobiet.

Przychody i koszty partii

- 29. Stan środków partii na dzień 1 stycznia – ogółem oraz z wyszczególnieniem Funduszu Eksperckiego i Funduszu Wyborczego.
- 30. Przychody ogółem.
- 31. Koszty ogółem.
- 32. Koszty zużycia materiałów i energii.
- 33. Koszty usług obcych.
- 34. Koszty podatków i opłat.
- 35. Koszty amortyzacji.
- 36. Koszty wynagrodzeń oraz ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń.
- 37. Koszty wynagrodzeń osobowych brutto (wyłącznie z tytułu stosunku pracy, bez kosztów pracodawcy).
- 38. Koszty wynagrodzeń bezosobowych brutto (wynagrodzenia z tytułu umowy zlecenia lub umowy o dzieło).
- 39. Pozostałe koszty.

Środki trwałe, nakłady inwestycyjne

- 40. Wartość środków trwałych, w tym wartość budynków, budowli i lokali (stan na 31 grudnia).
- 41. Powierzchnia lokali, będących własnością partii.
- 42. Nakłady inwestycyjne na nowe obiekty majątkowe lub na ulepszenie istniejących obiektów, w tym na budynki, budowle i lokale.

Warunki prowadzenia działalności

- 43. Najpoważniejsze problemy w działalności partii.

Dane ewidencyjne

- 44. Numer REGON.
- 45. Adres korespondencyjny.
- 46. Numer telefonu.
- 47. Adres e-mail.

Dodatkowe zmienne, które wystąpiły w badaniu za 2020 r.

Wpływ COVID-19 na działalność partii

48. Wpływ COVID-19 na działalność partii w 2020 r. – odpowiedź opisowa.

Dodatkowe zmienne, które wystąpiły w badaniu za 2022 r.

Pomoc realizowana w 2022 r. w związku z działaniami wojennymi na terytorium Ukrainy

49. Prowadzenie działań pomocowych w związku z działaniami wojennymi na terytorium Ukrainy.

50. Bezpośredni odbiorcy działań pomocowych, w tym szacunkowa liczba osób objętych pomocą.

51. Rodzaje podjętych działań pomocowych, w tym kwota przekazanych środków finansowych i szacunkowa wartość przekazanych darów rzeczowych.

Załącznik 3. Działalność wydawnicza GUS dotycząca partii politycznych w latach 2014-2024

Rok wydania	Rodzaj publikacji	Tytuł
2014	notatka informacyjna	Partie polityczne w 2012 r.
2016	notatka informacyjna	Partie polityczne w 2014 r.
	studia i analizy statystyczne	Sektor non-profit w 2014 r.
2018	informacja sygnałna	Partie polityczne w 2016 r.
2020	informacja sygnałna	Partie polityczne w 2018 r.
	analizy statystyczne	Sektor non-profit w 2018 r.
2021	prace eksperymentalne	Rachunek satelitarny gospodarki społecznej dla Polski za 2018 r.
2022	informacja sygnałna	Partie polityczne w 2020 r.
2024	informacja sygnałna	Partie polityczne w 2022 r.
	analizy statystyczne	Sektor non-profit w 2022 r.